

גמרא:

והוינן בה: לימא מתניתין, דקתני שעושיין פסין לביראות — דלא כחנניא?

דתניא: כשם שהקילו חכמים להקיף הביראות במחיצה רעועה, כך הקילו חכמים לשיירא ההולכת במדבר, להקיף עצמה במחיצה רעועה [וכמו שנתבאר לעיל דף טז:].

ומיהו פליגי בה תנא קמא וחנניא:

עושיין פסין לבור ולא לשיירא, וחבלין [היקף שלשה חבלין זה למעלה מזה, שאין ביניהם שלשה טפחים — וכדלעיל דף טז ב — שהיא מחיצה רעועה מפני שהיא של ערב [מאוזן] בלבד] עושיין אף לשיירא ההולכת במדבר, וכל שכן לביראות, דחבלין עדיפי מפסים — ריטב"א.

וחנניא אומר: כשם שלא התירו בשיירא אלא רק היקף חבלין ולא פסין, כך לא הקילו אלא לעשות חבלין מסביב לבור, אבל לא הקילו לעשות פסין סביבותיו.

והשתא משנתנו שהתירה היקף הביראות אף בפסין — לימא דלא כחנניא היא?

ומשנינן: אפילו תימא משנתנו חנניא היא. כי יש לחלק, ולומר:

בור לחוד — באר לחוד!

כלומר: עד כאן לא החמיר חנניא אלא שלא לעשות פסין ל"בור", שהוא מקום הקוות של מים מכונסים ולא נובעים.

אבל בבאר של מים חיים ונובעין, אף חנניא מודה שעושיין לה פסים, ואף משנתנו לא הזכירה אלא שעושיין פסין ל"ביראות" ולא ל"בורות"!

ובתוספתא פרק א' הלכה י', הוסיף רבי יהודה ואמר: אף זו [שבביראות] רצה לעשות מחיצה גבוהה עשרה טפחים עושים, ואם רצה לרבות [בהיקפה] ירבה.

ולפי דעת רש"י שהביראות היקף לדירה הן, ביאר בקרן אורה בדף כב. ביאור מחלוקתם של רבנן ורבי יהודה:

רבי יהודה סבירא ליה, דגזרינן ביראות אטו קרפף שלא הוקף לדירה [וכדאיתא הך גזירה בגמרא לקמן כב א], ובלאו הכי היו מתירין אפילו יותר מבית סאתים.

והא דאמרו לו חכמים — גם כן סובב והולך על סברא זו.

והכי קאמרי רבנן: כי היכא דלא גזרינן בדיר וסהר, הכי נמי לא גזרינן בפסין.

ואמר להן רבי יהודה: "זו מחיצה ואלו

על דעת חכמים, ללמד שהלכה כמותם, דהוה ליה מחלוקת ואחר כך סתם משנה.

ובברייתא דמיתנין לה בגמרא [דף יט ב ודף כב]. איתא, אמרו לו לרבי יהודה: אי אתה מודה בדיר וסהר ומוקצה וחצר, אפילו בת חמשת כורים ואפילו בת עשרה כורים שמותר.

אמר להן: זו [שבדיר וכל השאר] מחיצה, ואלו [שבביראות] פסין!

ומפרשינן לה התם בגמרא דף יט ב בתרי גווני:

א. שבפסין, הפרוץ — שהוא שלש עשרה אמה ושליש — מרובה, והעומד — שהוא אמה מכאן ואמה מכאן — מועט.

ב. שבדיר וכל השאר פרצותיה רחבים עשר אמות, ואלו שבביראות פירצותיה רחבים שלש עשרה אמה ושליש.